

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
znacaja, stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostolbna vrsta D. 1,50. Pri večjem številu objav popust
čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 90.

Sreda, 11. novembra 1931.

Leto VI.

Nevihita v madžarskem parlamentu.

Ataka socialnih demokratov proti Karolyu.

Dne 4. t. m. se je zopet sestal ogrski parlament. Na seji je poročal predsednik vlade Karoly. Rekel je, da je prevzel vladu, češ, da odobrava Bethlenovo politiko. Hoče pa dati tudi pojasnila o svojih izjemnih odredbah, ki jih je odobril parlamentarni odbor.

Po teh izjavah je nastal v zbornici na vsej levici silen hrup. Ko se je zbornica pomirila, je rekel Karoly, da za današnje stanje v državi ni odgovorna vlada grofa Bethlena. Proti tem izjavam Karolya je levica zopet iznova najenergičnejše protestirala. Socialni demokrati so kričali: »Kam pa je pravzaprav izginila velika množina denarja? Kako je mogoče opravičevati grofa Bethlena?«

V nadaljnjem govoru se je bavil Karoly samo z gospodarskim položajem Ogrske, toda vedno so se ponavljali klici o izginulem denarju. Govoril je tudi o srednji Evropi ter rekel, da je prazno govorjenje, če se govori, da bi bilo mogoče rešiti Ogrsko iz sedanjega težkega položaja. Medklici glede na gospodarstvo in spletkarsko zunanjo politiko so se ponavljali.

Socialni demokrati so zahtevali, da mora parlament grofa Bethlena obtožiti.

Karoly se je izgovarjal, da je svetovna kriza kriva madžarskega položaja. Opozicija je tudi tukaj neobzirno protestirala. Socialni demokrati so mu klicali »Zapravljalo se je ljudmi je treba obračunati!« Socialnodemokratični poslanec Ivan Esztergalyos pa je zaklical: »Kradlo in goljufalo se je!«

Prepir se je vršil dalje; ukori so leteli; Karoly pa je cinično vtaknil roke v žep in gledal izzivalno po zbornici.

Socialni demokrat Kabok je pred nadaljevanjem predsednikovega govora zaklical: »Zahtevamo nov režim!« — Govora Karolyevega pa sploh v nadaljnjem hrupu ni bilo mogoče več razumeti.

V svojem govoru je Karoly obljubil, da vlada ne bo dajala več podpore žitnim producentom (veleproducentom namreč). Na to obljubo je zaklical socialnodemokratični poslanec Welkner: »Nam pa je zaradi teh darov« magnatov državnih pravdnik obesil 27 tožbi!«

Karoly prične iznova božati Bethlenovo vladu, češ, da ne bi bila mogla izvršiti finančnih obveznosti.

Nov hrup.
Vlada ni štedila, dokler so bili še veliki prebitki. Opozicija ploska in se smeje. Karoly priznava, da so se porabile velike vsote v neproduktivne namene, ker je bila optimistična, da nastopi dobra konjunktura.

Od opozicije je govoril predvsem soc. dem. poslanec Buchinger, ki je z vso ostrostjo nastopil proti izjemnemu stanju. Izjemno stanje je bil zadnji poizkus ohranitve sedanjega režima. Izrečena smrtna obsodba je naletela v vsej javnosti na najodločnejši odpor. (Soc. dem. poslanec Malasits: »To je bil čisto navadenumor!«) Policijska ima zopet priliko, da znaša svoj srd nad delavstvom. Honvedski minister je še pred razglasitvijo prekega sode v deželji izjavil, da za mir ni nevarnosti. Prebivalstvo je sito teh policijskih metod. Izjemno stanje se mora odpraviti.

Narodna skupščina je izvoljena

V nedeljo so bile v Jugoslaviji nove volitve v narodno skupščino.

Nova narodna skupščina bo imela predvsem nalogo, da revidira in izpopolni zakonodajo, v kolikor še ni dogotovljena.

Zato poudarjamo že danes, da je tej narodni skupščini predvsem potreben odločen napredni socialno-politični čut.

Prenaglo bi sodili, če bi narodni skupščini odrekli to prednost, ali naša dolžnost je, da to nalogo že danes poudarimo in povemo, kaj delavstvo zahteva od nove narodne skupščine. Narodna skupščina ni bila izvoljena, na strankarskih programih, na provincializmu ali podobnem. Tudi zdrave socialno-politične zahteve in delavsko varstvo niso strankarska strast, niti provincialna zahteva, ampak zahteva širokih plasti prebivalstva v državi, gospodarski problem šibkejšega sloja v državi, delavcev in nameščencev. Tu

ne more biti govora o hujskanju, če delavstvo zahteva svoje pravice, zakaj država, narodna skupščina, če hoče biti pravična, mora ščititi vse državljane enako in če nimajo enakih pravic, mora delati na tem, da dobe vsi enake pravice.

To pričakujemo od nove narodne skupščine tudi z ozirom na proklamirane obljube.

Volilna udeležba.

V Dravski banovini je glasovalo 53 odstotkov volilcev.

Po uradnih poročilih je glasovalo pri volitvah v narodno skupščino 2.235.245 volilcev, in sicer:

Beograd (in okolica)	38.324
Dravska banovina	150.796
Savska banovina	391.572
Vrbaska banovina	171.292
Primorska banovina	82.417
Drinska banovina	288.858
Zetska banovina	459.373
Moravska banovina	290.617
Vardarska banovina	277.442

Pozdrav socialistične internacionale Arturju Hendersonu.

Bodočnost pripada zvestim in odločnim boriteljem.

Predsedništvo socialistične delavske internacionale je poslalo s podpisom sodrugov Emila Vandervelda in Frica Adlerja topel pozdrav voditelju angleške delavske stranke sodrugu Arturju Hendersonu. V resnici je velika osebna zasluga sodruga Hendersona, da je iz težkih bojev, ki jih danes Anglija preživlja, izšla delavska stranka ne le, da je popolnoma ohranila svojo politično čast, nego je ohranila tudi nezmanjšano svojo politično moč, ki je sposobna, da postane v bodočnosti edina in prava voditeljica angleških delavcev in angleške države. Henderson se ni dal zavesti z nikakršnimi frazami o enotni fronti, niti se ni dal zavesti z ozirom na svoj pomembni osebni položaj kot minister za zunanje stvari stranki in delavcem, ki jih stranka brani. Zaščita življenskih interesov nezaposlenih delavcev bila je stranki več kakor vse drugo. In Henderson je brez premišljanja zastavil svoj veliki ugled v prid stranki in delavskemu razredu. To je bilo velikanskega pomena prav zaradi tega, ker sta dva druga voditelja, katerih ugled in vpliv v stranki je bil tudi ogromen, omahnila in se priključila uničujoči politiki »enotne fronte«, s

katero naj se zadavi cela delavska stranka, kakor se je že zadavilo ono krilo, ki je sledilo Macdonaldu. Edini človek s splošnim zaupanjem, ki se je zvesto posvetil tedaj stranki in delavskemu razredu ter v resnici izvršil veliko zgodovinsko nalogo, je Artur Henderson. Zaraditega je povsem razumljivo, da mu je socialistična internacionala izrekla zahvalo.

Proti Hendersonu je bila naperjena vsa mržnja buržuaznih organov vsega sveta. Vse so storili, da preprečijo njegovo izvolitev, in ko so v tem oziru uspeli, govore o njem, da je politični mrlič. Vsekakor pa še bodo videli, kdo bo živ, in komu pripada bodočnost, ali političnim slabicem, ki zaradi »enotne fronte« z buržuazijo izdajajo svoj razred in svojo stranko, ali pa zvestim in odločnim boriteljem. Novoizvoljeni poslanci delavske stranke v Angliji so smatrali za potrebno, da so na svojem prvem sestanku izrekli popolno zaupanje Hendersonu kot voditelju stranke in ga prosili, da naj na tem mestu vztraja. Do ponovne izvolitve Hendersona v parlament je prevzel vodstvo parlamentarne skupine sodrug Lindeberg.

(Radn. Nov., Beograd.)

Moskva in Mandžurija

Vojna grozi.

V soboto je imel ob 14 letnici oktoberske revolucije predsednik ljudskih komisarjev Molotov zgodovinski govor, v katerem je rekel z ozirom na dogodke v Mandžuriji:

»Stališče sovjetske unije v tem vprašanju je jasno vsemu svetu. Razlikuje se načelno od stališča Društva narodov. Vlada sovjetske unije zasleduje politiko najstrožjega nevmešavanja, ker spoštuje mednarodne pogodbe, ki so sklenjene s Kitajsko. Spoštujemo suverene pravice in neodvisnost drugih držav in smo mne-

nja, da je politika vojaške okupacije nezdržljiva z mirovno politiko sovjetske unije.«

Govor je naperjen proti japonskemu imperializmu.

Macdonald je sestavil novo vlado.

Predsednik vlade igračka v rokah konservativcev.

Novi predsednik angleške vlade je zopet Macdonald. Bližnja bodočnost bo pokazala, kako se bo počutil v novi »enotni« vladi kot manjšinski zaveznik konservativcev. Izmed 20 ministrov so 4 Macdonaldovci.

Seja je bila torej zrcalo razmer in posledica magnetske diktature, ki o narodu in demokraciji doslej, dvajset let, ni hotela slišati.

Delavci, delavke, nemeščenci in nameščenske.

Zbirajte svoje moči!

Ves politični razvoj v mednarodni politiki kaže, da se z vsemi naporimi koncentrija kapitalistična sila. Ne koncentrija se pa samo kapitalistična sila v ožjem pomenu besede, marveč vsa sila posestnega razreda. To dejstvo potrjuje tudi splošna politika držav, bank, industrijskih kartelov in trustov kakor tudi politika manjših podjetnikov, ki jim je vzor politika bankirjev. To svojo politiko podpira ta plast človeške družbe s tem, da sili države k akcijam v tem zmislu in da kupuje z delavskim denarjem (n. pr. v Nemčiji itd.) propalice človeške družbe, ki naj pripomorejo upostavitvi izrazito diktaturo bančnega in industrijskega kapitala. Z nasiljem hoče ta element potisniti socialni položaj delavcev in nameščencev na najnižji nivo, v katerem naj duševno in fizično propade.

Kdor le nekoliko sledi razvoju, mora opaziti to herostratsko tendenco, mora dalje opaziti, da se ta bolezen širi po vsej Evropi, v Angliji in celo v Ameriki.

V naprednih državah imajo delavci in nameščenci močne organizacije, ki odbijajo navale. Mednarodno delavstvo ima prav v tej dobi silno težak položaj in silno važno zgodovinsko nalogo, da očuva človeštvo pred moralnim in fizičnim propadom. To nalogo pa more vršiti le, če je organizirano, ker je tudi nasprotna sila organizirana in povrh še oborožena od noge do glave z denarjem in orožjem.

Vsak delavec, vsak nameščenec, ki ne pripada danes svoji tovariški organizaciji, ki ne spoštuje načel in discipline, je sam svoj grobokop in grobokop človeške družbe.

Splošna konferenca dela 1933.

Mednarodna organizacija javnih del

Upravni svet mednarodnega urada dela je imel svojo 55. sejo v Ženevi v dneh od 12. do 17. oktobra t. l., na kateri je določil okvirni program bodoče splošne konference dela, ki se bo vršila leta 1933. Delodajalska skupina se je izrekla proti temu, da bi prišlo na dnevni red vprašanje invalidnega in starostnega zavarovanja, češ, da svetovni gospodarski in finančni položaj ne dopušča nikakršne nove obremenitve gospodarstva. Temu predlogu se je uprl direktor mednarodnega urada dela Albert Thomas in naglasil, da se morajo tudi ob gospodarski krizi spoštovati pravila organizacije dela. Pri glasovanju je bil predlog delodajalcev odklonjen s 14 glasovi; za podjetniški predlog je bilo samo 6 glasov.

Sklenjeno je bilo, da se zaenkrat da na dnevni red konference dela 1933 naslednje točke: Ureditev počitka in izmene šitov v steklarski industriji z avtomatičnim obratom, invalidno in starostno zavarovanje, plačani dopust delojemalcev in končno zaposlevanje žena in mladostnih delavcev pri nočnem delu. Svet se je bavil tudi z zadnjimi sklepi zadnjega zasedanja Društva narodov. Gre predvsem za predlog mednarodnega urada dela glede izvršitve velikih javnih del, da bi se s tem vzpodbudilo gospodarstvo k novemu življenju.

Delavec ne sme izgubiti ponosa.

Delavsko gibanje je vedno vzgajalo med delavstvom samozavest in ponos, ker le samozavesten delavec pozna svojo nalogo in čuti odgovornost zase in za svojo okolico. Grehov zatiranih niso krivi zatiranci, ampak oni, ki so zatrli v človeku čut samozaupanja, kakor je rekel že Lassalle. Trajna nezaposlenost, miloščina po samostanih in obednicah ponižuje človeka in ga navaja k organizirani samopomoči.

To dejstvo se opaža povsod, kjer je velika nezaposlenost in zatiranje delavcev in sužnjev. Nezaposlenost množic ni torej samo osebna nesreča za vse nezaposlene delavce, ni le katastrofa za ostalo gospodarstvo, marveč je tudi težak moralni udarec za vso družbo. Pomislimo samo, koliko veselja do življenja, koliko delavoljnosti, zdrave sile in koliko samozavesti zamori nezaposlenost. Že nemški pesnik Schiller je opominjal gospodo, češ, jesti mu dajte, stanovanje! Pa ste zakrili goloto; ponos pa pride sam. Ponos človeka je treba rešiti, zato mu je treba dati jed in stanovanje. Ne kot milost, ampak kot z delom zasluženico pravico. Moralno uničeni ljudje, delavci, katerih ponos je bil zlomljen, proleti, ki jim je postalo vseeno, na kakšen način se jim nudi eksistenca, niso več bojevnik, marveč le težka obremenitev splošnosti, so svinčene krogle, ki ovirajo vsakršen napredek.

Te naloge človeška družba noče resno rešiti. Zmerja na socialna zavarovanja, kjer ima delavec pravico, in govoriči o javni milosrdnosti, o svobodnih milodarjih, dasi ima delavec pravico do svoje preskrbe iz sadov dela. Zlasti glasni so v tem oziru Amerikanci, pa tudi drugod se pojavljajo zlasti v borznem časopisju isti glasovi:

Mi stojimo na stališču zadostnega zavarovanja nezaposlenih potom držav, ker hočemo ohraniti delavčev ponos, njegovo veselje do življenja in dela, ne pa demoralizacijo.

Lloyd George.

Kaj namerava voditelj liberalcev?

Lloyd George ima v parlamentu samo štiri trdne somišljenike. Ostali liberalci imajo svoje muhe. Prigovarjali so mu, da ustanovi novo stranko, toda George meni, da za to še ni ugoden trenutek. S politiko delavske vlade sicer ni bil zadovoljen, vendar pa je mnenja, da je delavska stranka na Angleškem najbolj napredna. Delavska stranka je le nekoliko okorna. Sodelovanje z delavsko stranko mu je simpatično.

V borbi proti krizi na Čehoslovaškem.

S. Tayerle o izkušnjah z gentskim sistemom.

(IGB) Koncem meseca oktobra se je bavila na skupni seji deželna centrala strokovnih organizacij Čehoslovaške z vprašanjem o borbi proti krizi, kjer so bile sestavljene naslednje zahteve:

Izdati se mora zakon za posredovanje dela, ki bo enotno in bodo pri njem sodelovale strokovne organizacije.

Zakon o bankah je skleniti čimprej, po katerem bo zagotovljen vpliv države na bančno gospodarstvo ter se napravi konec nesrečnim izrodkom današnje gospodarske politike bank.

Zakon o pravnem priznanju kolektivnih pogodb naj se izda.

Nezaposlenim, ki so nad pol leta brez posla, dodeljuje naj se nadaljna podpora iz državnih sredstev. V to svrhu je ustanoviti poseben sklad, v katerega naj prispevajo tudi podjetniki.

V članku, ki ga je spisal za »Metallarbeiterja« tajnik deželne centralne Tayerle o zavarovanju nezaposlenih, se izjavlja o gentskem sistemu (podporah za nezaposlene s prispevki države potom strokovnih organizacij) po dobljenih izkušnjah na Čehoslovaškem takole:

»Sedaj veljavni sistem o podporah za nezaposlene nikakor ni popoln. Manjka mu podpiranje takozvanih neorganiziranih in prispevek delodajalcev. Sicer lahko rečemo, da bi se sistem obnesel. Če ima nedostatke, jih ni zakrivil sistem, marveč le prevelika razcepljenost strokovnih organizacij. Ob presojanju sistema tudi ne smemo opazovati s staljša današnjih izrednih razmer, ki povzročajo, da skrb za nezaposlene ne more vršiti svojih nalog, marveč je

treba vedno iskati novih potov, da se nudi potrebna pomoč. Sedanji sistem ni darilo strokovnim organizacijam. Vsekakor pa ima že zaradi tega velik pomen, ker izroča odločanje o podporah strokovnim organizacijam. To pomeni, da imajo funkcionarji strokovnih organizacij o razmerah v svojem poklicu mnogo boljši pregled nad delovnim trgom, kakor je to običajno. Istotako morejo obstoječim potrebam, ki so često individualnega značaja, mnogo bolje ustrezati...«

Dosedaj pridobljene izkušnje pri tem podpornem sistemu naravnost silijo predvsem k zakoniti ureditvi posredovanja dela kakor tudi k obližatorični zagotovitvi pravice do podpore. Najnujnejša je zahteva, da prispevajo tudi delodajalci svoj del. Če nosijo danes delojemalci okoli ene tretjine do ene četrtine stroškov, je utemeljeno, da delodajalci prispevajo vsaj enak delež. Utemeljeno je to zlasti tudi z ozirom na postopanje mnogih podjetnikov, zlasti njih gospodarskih organizacij, kartelov itd., ki po potrebi posezajo po ustavitvi dela ter tako na stroške delojemalcev, in eventualno tudi države, po svoji svobodni volji organizirajo produkcijo. Te zahteve se morajo izvršiti in so nujne, zlasti z ozirom na bližajočo se zimo, ki bo nalagala strokovnim organizacijam prav posebno težke naloge; končno z ozirom na to, da je desetisoče nezaposlenih prešlo že vso podporo za nezaposlene. Ta položaj ne bo zahteval samo skrajne finančne žrtve od strani strokovnih organizacij, marveč tudi nepogrešljivo pomoč države, eventualno občin. Tudi pri sestavi proračuna za leto 1932 se mora misliti na te naloge države.

Razvoj angleške delavske stranke.

Volitve	Mandatov	Glasov
1900	2	62.698
1906	29	323.195
1910 (jan.)	40	505.690
1910 (dec.)	42	370.802
1918	57	2.244.945
1922	142	4.236.733
1923	191	4.384.379
1924	151	5.487.620
1929	288	8.345.065
1931	53	6.614.000

Iz tega pregleda je razvidno, da je 1929 delavska stranka dobila na vsakih 28.975 glasov en mandat, pri letošnjih volitvah je pa dobila en mandat komaj na 124.792 glasov, do čim so konservativci dobili en mandat na okoli 25.000 glasov.

Predsednik angleške liberalne stranke.

Lloyd George baje ne bo več izvoljen za klubovega načelnika, ampak sir Herbert Samuel. George je bil predsednik od 1924. Zaradi tega prestopi George k opoziciji.

Cesar Mandžurije?

Japonski načrti.

Japonska želi razkosati Kitajsko, ker bi s tem lažje dosegala svoje imperialistične namene. Namerava namreč bivšega 24 letnega kitajskega cesarja, ki živi sedaj v pregnanstvu v Tokiju, ter je bil leta 1912 odstavljen, postaviti na prestol Mandžurije.

Doma in po svetu.

Volitve v narodno skupščino so končane. Sedaj se prične delo. Predvsem je potrebno urediti stanovanjske cene, zavarovanje za starost in onemoglost, uvesti osemurni delavnik, razširiti pokojninsko zavarovanje na vso državo ter ga raztegniti na trgovske, zobotehniške in druge kvalificirane delavce. Ustaviti pa je tudi potrebno gibanje za znižavanje mezd in plač. In mnogo drugih nalog bo še imela narodna skupščina, ki so bistveno v zvezi z enokopravnostjo državljanov. Država je država vseh državljanov; za tem idealom mora stremeti.

Volilna borba. V nedeljo so bile volitve v narodno skupščino. Kričanja in agitacije ni bilo, kakor običajno pri volitvah. Ljudje so volili

O bistvu in poteku volitev pa o priliki, ko bodo znani rezultati.

Pred novim zakonom o zobotehnikih. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je izdalo nov zakon o zobotehnikih z namenom, da se to vprašanje, ki je bilo doslej regulirano za vsako pokrajino drugače, uredi za vso državo enotno. Ta zakon je sedaj pri gospodu predsedniku vlade. Že dve leti se vrši borba za ta zakon. Z ene strani zobozdravniki zahtevajo, da se zobotehnikom zabrani, oziroma ozko omeji vzdrževanje samostojnih delavnic, a z druge strani zobotehniki zahtevajo, da se jim ne jemlje pravic, ki so si jih priborili po dosedanjih zakonih, t. j. pravico do samostojnosti zobotehnične delavnice. Ker se v novem zakonu ne upoštevajo pravice zobotehničarjev, po katerem bi imelo samo nekoliko starejših zobotehnikov pravico, da delajo samostojno, a vsi ostali bi izgubili to pravico, čeprav so jo imeli po sedanjih zakonih, se je sekcija zobotehnikov v Zvezi privatnih nameščencev Jugoslavije ponovno zavzela za to vprašanje ter zahteva zaščito pridobljenih pravic zobotehnikov. Beograjska sekcija je imela te dni tozadavne konference ter sklenila, da se pošlje potom Zveze predloge delavskim zbornicam, da naj potem svojega centralnega sekretariata intervenirajo v tem vprašanju. Konferenca zobotehnikov je naročila in pozvala ostale sekcije, da opozore gospoda predsednika vlade brzojavno, da novi zakon jemlje 800 zobotehnikom po sedanjih zakonih pridobljene pravice, ter zaprosi, da novi zakon ne bi bil izdan prej, preden ne bodo zaslišane delav. zbornice kot predstavnice zobotehnikov-nameščencev.

Boris Lavrenjev. — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

Posvetujoč se z rdečimi vojaki, je sklenil Jevsjukov odpraviti takoj po morju do ustja Sir-Darije del svojih ljudi. Štiri osebe in majhen tovor je čoln lahko nosil.

— Najboljše bo tako — je rekel komisar: — Prvič, vjetnika preje pripeljemo. A tako, hudič vedi, se lahko zopet kaj primeri po potu. Treba ga pa je na vsak način privedi v štab. V štabu bodo tako zvedeli o nas in nam pošljejo nasproti konjsko pomoč, obleko in kar treba. Pri ugodnem vetru bo čoln v treh — štirih dneh preplaval Aral, a peti dan so v Kazalinsku... —

Jevsjukov je napisal poročilo. Zašil ga je s poročnikovimi dokumenti, ki jih je ves čas skrbno hranil, v platneni zavojček. In ta zavojček je pritrdil v notranji suknjin žep enega od rdečih vojakov, ki je bil določen, da spremlja Marjutko z vjetnikom.

Kirgizinke so iz kosov jute zašile jadro, komisar sam je iz polomljenih desk in iz bokove klopi iztešal novo krmilo.

Mrzlega februarskega jutra, ko je nizko solnce prilezlo z bakrenim krožnikom na pusti tirkis, so čoln potegnili s kamelinimi vrvmi na konec ledu. Spustili so ga v vodo in vkrcali odhajajoče.

Jevsjukov je rekel Marjutki:

— Ti si poveljnik! Za vse odgovarjaš ti. Pazi na kadeta. Če ti pobegne, je boljše, da več ne živiš. V štab ga imaš dostaviti živega ali mrtvega. A če slučajno in nepričakovano naletite na bele — živega ne izpušči.

No, naprej!

PETO POGlavJE,

ukradeno pri Danielu Defoe od začeta do konca, izvzemši tistega dela, kjer našemu Robinzonu ni bilo treba dolgo čakati na Petka.

Arabsko morje, neveselo morje...

Obrežje je plosko; pesek in valoviti peščeni griči so obraščeni s pelinom.

Otoki na Aralu so kakor blini¹, v ponev vlti. Razliti so po vodi, da se vidijo kakor pogača, plavajoča na vodi. Na njih ni nobenega življenja. Ni videti ptice, ne bilke, a človeški duh se pojavlja le v poletju.

Največji vseh otokov na Aralu je otok Barsa Kelmes.

Kaj ta beseda pomeni, se ne ve. Kirgizi govorijo, da pomeni: »poguba človeka«.

Po letu se vozijo na otok z aralskega Posjolka² ribiči. Ribji lov pri Barsa Kelmesu je bogat in voda kar mrgoli ribičev.

Kakor hitro pa jesenski vetri zapenijo vodo, se rešijo ribiči v tihi zaliv aralskega Posjolka in se ne pokažejo do pomladi.

Če ribiči do jesenskih vetrov vsega lova ne odpeljejo z otoka, ostanejo osoljene ribe čez zimo v lesenih odprtih barakah, zložene v vrste.

V ostrih zimah, ko zmrzne morje od Černiševskega zaliva do samega Barsa, nastopi za šakale izborna življenje. Begajo po ledu na otok, nažrejo se slanih karpov tako, da na mestu po-

¹ Blini = kakor omleti, samo delani s kvasom. Ruska jed-ob pustu, kakor pri nas krapci.

² Posjolok = naselbina.

ginejo. In tako na pomlad, ko Sir-Darja vzlomi s svojo žolto, ilovnato vodo, ledeno skorjo, ne najdejo več ribiči osoljenih rib, ki so jih pustili v jeseni na otoku.

Tuleč se podijo po morju viharji od novembra do februarja. Manjši vetrovi se drugače redkokdaj pojavijo. Po letu pa je Aral miren, nedvižen, podoban dragocenemu zrcalu.

Dolgočasno morje je Aralsko morje.

Edina radost je nenavadna sinjina morja. Sinjina zametna, blesteča kot safirji.

V vseh zemljepisnih knjigah je to povdarjeno.

Komisar, odpravlja Marjutko in poročnika, je računal, da bo prihodnji teden mirno vreme. Tudi Kirgizi so bili po svojih starih izkušnjah istega mnenja.

Zato je pustil, da je odplul čoln z Marjutko, poročnikom in z dvema rdečima vojakoma, s Sjemjanjim in Vjahirjim, ki sta bila vajena morja, v Kazalinsk.

Veselo se je napihnilo zakrpano jadro v enakomerni rahli sapici. Zaspano je ječalo krmilo v luknji, rahlo so se penili valovi, udarjaje kakor olje ob čoln.

Marjutka je s poročnikovih rok snela okove — kam naj pa tudi zbeži iz čolna — in Govoruh-Otrok je, menjaje se s Sjemjanjim in Vjahirjim, opravljal z jadrom.

Sam se je pomagal odvesti v vjetništvo.

Ko je pa predal jadro rdečemu vojaku, je legel na dno čolna, se smehljaj svojim tajnim poročnikovim mislim, ki jih je poznal samo on.

S tem pa je vznemirjal Marjutko.

(Dalje prihodnjič.)

Goriški nadškof dr. Sedej je moral iti v pokoj, ker se je zavzemal za slovenske pridige. Prisilili so ga, da odstopi radi starosti in papež je sprejel njegovo demisijo.

Železniški objekti vojaško zastraženi. Zaradi terorističnih aktov, ki so se zadnje čase izvršili na železniške naprave in železniški promet, so važni deli železnice zastraženi po vojaških stražah. Da se preprečijo nesreče, se prebivalstvo poziva, da se naj ne bliža železniškim objektom. Na poziv vojaške straže mora vsakdo takoj obstati.

Teško je z abstinenco. Ob volitvah v narodno skupščino je bila prepovedana prodaja alkoholnih pijač. Ali marsikdo se je zibal težko okajen po večerih domov in kazal svoje navdušenje. Za abstinenta je to jako neprijetna stvar, ker vzbuja v njem dvome o možnosti treznosti pri nas.

Slabo znamenje, če niti resnice ne smeš povedati. Že star izrek, menda rimski, pravi »iustitia fundamentum regnorum«. V Rimu je nastalo naše pravo. Pravo je že precej staro in še danes v splošnem v veljavi. To dokazuje, da je bilo osnovano na neki morali in dolgoletnih izkušnjah. Tudi človek, ki ne govori resnice, izgubi polagoma svoj ugled, pa ne le, če ne govori resnice, ampak tudi tedaj, če jo zamolčuje. Človek je družabno bitje in mora zaradi tega uravnati svoje odnose z ljudmi odkrito in iskreno. Šele potem je živ član družbe. Če je prikrit, če z zvijačo vara svojo okolico ali z brutalno silo zatira voljo svojega sočloveka, mu postajajo soljudje bolj in bolj tuji. Končno ostane sam in za njegovim hrbtom se razvijajo dogodki dalje.

Madžarska leze v hudo krizo. Poleg pomanjkanja denarja preti Madžarski nevarnost, da ne bo mogla skleniti z nobeno državo trgovinske pogodbe za svoj izvoz. Politične razmere so silno napete in režim se boji, da utegne narod nepričakovano navaliti na Budimpešto. Zato ostane obsešno stanje v veljavi čez zimo.

Zakon v varstvo avstrijske republike. V Avstriji so nameravali izdati zakon v varstvo republike. Javno mnenje in delavstvo odklanja zakon, češ, da bodo avstrijski republikanci že sami branili republiko. To je naravno razpoloženje, ker je republika demokratična ustanova naroda in narod sočustvuje z njo in jo čuva pred reakcijo.

V Nemčiji narašča nezaposlenost. V Nemčiji utegne biti v najtrši zimi okoli šest in pol milijona nezaposlenih delavcev. Po uradnih podatkih bodo rabili za nezadostno podporo teh siromakov 1.780 milijonov mark (24 milijard dinarjev). Kaj pomeni, če strada v državi šest in pol milijona ljudi in če jih zopet nove milijone strada ob nepopolni nezaposlenosti in zniževanju plač, pokaže razvoj. Katastrofalne socialne razmere naroda so mati demoralizacije in degeneracije. Kapitalizem, ki prenaša zlasti iz države v državo, ki ima v posesti imovino, ne da bi jo stavil v službo človeški družbi, je pravi vzrok današnjih razmer.

Levičarske stranke na Francoskem se pripravljajo. Radikalno-socialistična stranka je imela te dni pod predsedstvom Daladiera in ob navzočnosti 200 delegatov v Parizu svoj kongres. Govorniki so močno obsojali sedanjo desničarsko vladno na Francoskem, ki je povzročila v državnem proračunu 15 milijard frankov primanjkljaja in je kriva, da je danes v državi že 2 milijona brezposelnih. Nasproti temu se je pa proračunska postavka za militarizem zvišala za 1300 milijonov. Daladier je plediral na kongresu, da sodeluje na zbiranju vseh levičarskih sil, ki naj pri volitvah leta 1932 pometejo z desničarskim režimom, sicer je v nevarnosti svetovni mir in strašna katastrofa grozi vsej evropski civilizaciji. Daladieru je kongres navdušeno pritrjeval. Nato se je določila strankina taktika za prihodnje mesece: v sedanji legislativni dobi ostane stranka v opoziciji, da si ne pokvari dobrih izgledov za volitve. Delegata, poslanca Bergery in Jaques Kayser,

Nova pragmatika in prevedba železniških nastavljenecv.

Krivo tolmačenje nove službene pragmatike.

Povodom podržavljenja južne železnice l. 1923, je tedajni prometni minister g. Jankovič, izdal proglas na vse osebe v obliki velikega plakata, ki je bil natiskan v ogromni množini ter nalepljen na vseh objekti železnice. Jedro tistega plakata je bilo zagotovilo osebju južne železnice, da mu ostanejo vse pridobljene pravice pri prejšnji ustanovi nedotaknjene in da bo, ako bo tudi v prihodnje tako marljivo ter vestno opravljalo svojo službo, kot jo je do tedaj, pridobilo še novih pravic, češ, da je sedaj prišlo to osebo od mačehe v okrilje prave matere. To zagotovilo, ki je prišlo izpod peresa ministra samega, je osebe sprejelo z velikim zadovoljstvom, zavedajoč se, da bo to tudi držalo, ker je bilo do tedaj navajeno na to, da se je vedno vse do pičice izpolnilo, kar je bilo od strani visoke uprave zagotovljeno. Še v istem letu je stopil v veljavo novi zakon (službena pragmatika) za prometno osebo, ki se je nanašal v glavnem na nastavljenca. S tem zakonom sicer to osebo, ki tvori okrog 40 procentov celokupnega prometnega osebja — ostalo so delavci — ni v materialnem oziru mnogo, ali ničesar pridobilo. Toda eno se mora priznati osebju, ki je bilo v trenutku, ko je zakon stopil v veljavo, nastavljen, da se je celokupna služba, definitivna in provizorična, vštela v napredovanje ter v pokojnino. Na ta način so bili uslužbenci prevedeni ter uvrščeni v one stopnje osnovne in položajne plače, ki so odgovarjale letom njihove službe, ne oziraje se na to, koliko definitivnih let so imeli. To je bilo edino pravično, obenem pa tudi najboljšo, kar je nova pragmatika osebju nudila. Pač pa je bila prevedba v mnogih slučajih pomanjkljiva in je vsled tega prišlo na tisoče pritožb na državni svet, ki ni vseh pritožb nikoli rešil, ker je imel velik zaostanek. — Med tem se je že po nekaj letih pričelo z izdelavo nove pragmatike, ki je končno stopila v veljavo s 1. julijem t. l. Uslužbenci so pričakovali, da bodo s to novo pragmatiko še kaj pridobili in da se bodo z isto popravile razne trdote in nejasnosti prejšnje. Toda prišlo je drugače. Materijelno, to se pravi na plačah niso uslužbenci razen par dinarjev pri nekaterih kategorijah, ničesar pridobili. Sicer si ni bil v početku skoraj nihče na jasnem, kako se razne določbe, zlasti one glede vračunanja let v pokojnino, tolmačijo in neoficijelno se je zagotavljalo, da bo naknadno izdano tolmačenje. Toda prav v zadnjih dneh je prišlo iz direktcije hudo presenečenje. V slučajih, ko bi morali uslužbenci, ki so doslužili predpisano število let, ali pa vsled starosti in onemoglosti iti v pokoj, so na

sta odločno nastopila za tesnejše sodelovanje s socialisti, kar je kongres z navdušenjem pozdravil.

Ministri zopet potujejo. V soboto se je odpeljal v Ameriko italijanski zunanji minister Grandi. Kaj pravzaprav išče v Ameriki, ne povedo jasno. Na potovanju se nahaja tudi romunski ministrski predsednik Jorga. Jorga je obiskal tudi druga mesta. Očividno rabi denar.

Škandal pri pobiranju davkov v Moskvi. G. P. U. je odredila aretacijo desetih strankinih funkcionarjev, ki so v bližnji okolici Moskve predpisovali davke iz lastne moči ter iste pridržali zase. Škandal je bil odkrit, ker so goljufi priredili banket potem, ko se jim je davčni rop posrečil.

Človeštvo se naglo množi. Po ameriški statistiki se je človeštvo v desetih letih pomnožilo za 200 milijonov oseb. Na zemlji prebiva sedaj 2014 milijonov ljudi. Tudi to naraščanje števila človeštva opominja vse tiste, ki so odgovorni za današnje socialne razmere, da je treba misliti na reorganizacijo človeške družbe. Živil je na svetu dovolj, zato naj služijo splošnosti, ne pa, da se sipljejo v morje in sežigajo.

merodajnih mestih na svoje največje presenečenje izvedeli, da še ne morejo v pokoj, ker jim še manjka toliko in toliko let in sicer radi tega, ker se jim vsa ona provizorična službena leta, ki so jim bila po zakonu iz l. 1923 všteta za napredovanje ter penzijo, po novem zakonu ne upoštevajo v penzijo, čeravno se jim štejejo v napredovanje. Torej, upoštevajo se samo definitivna leta in je bilo torej z novim zakonom uslužbencem odvzeto ono, kar jim je bilo s prejšnjim dano. To pa je udarec, ki ga mnogi uslužbenci ne bodo mogli prenesti, kajti na ta način bi morali mnogi služiti ne 30, ampak 40 in celo 50 let, da bi prišli v položaj takozvane polne penzije, ki itak po novem zakonu znaša le 95 odstotkov in od katere je treba odračunati še odtegljaje za družinski pokojninski fond. Kajti mnogi so bili nastavljeni šele po 10, 15 ter celo 25 letih provizorične službe, ki pa se v ničemer ne razlikuje od definitivne. Vzrok temu, da so bili tako pozno nastavljeni, je, ker uprava nikoli ni imela dovolj kredita za nastavitve, čeravno nastavitve ni povzročala v mnogih slučajih večjih izdatkov. Nekemu železničarju, ki je bil šele l. 1926 nastavljen in ki je sedaj star 64 let ter ima 32 let sprevodniške službe, pa je poleg tega bolan, se je reklo, da naj službo le še vrši tako dolgo, da bo 65 let star, češ, da ima še pre malo službe. Ta človek, ki je sicer preko 30 let marljivo ter pridno vršil svojo težko in odgovornostno polno službo, je sedaj popolnoma obupan. Iz navedenega se vidi, da se obljuba g. ministra Jankoviča južnim železničarjem doslej žal ni izpolnila. Ape-liramo na merodajne faktorje, da to krivico nujno popravijo. —

Eden prizadetih.

Gospodarske vesti.

Tudi zaloge gumija hočejo sežgati. Pred nekaj meseci so začeli, kakor smo poročali, v Santosu v Braziliji sežigati zaloge kave, da bi zmanjšali svetovne zaloge, in ko ni moglo prebivalstvo vonja sežgane kave dobro prehašati, se je izvršilo uničenje nadaljnjih zalog kave na drug način: kavo so izsuli v morje. Namesto, da bi darovali kavo brezposelnim, ki bi trga kave prav nič ne motili, kajti oni sploh nimajo denarja zato, da bi kupovali kavo, so kavo uničili. Pomagalo pa to uničenje ni prav nič, in nadaljnje padca cen kave niso mogli zadržati. — Zdaj propagira angleški gumijev kapital sličen način. Lastniki plantaž za gumij naj kupijo vse obstoječe zaloge gumija in naj jih sežgejo, da se zmanjša svetovna zaloga. Kakor poroča »Manchester Guardian Commercial«, so večino teh lastnikov plantaž gumija za ta načrt tudi pridobili, potem ko se je ponesrečila akcija za organizirano omejitve produkcije gumija. Seveda bi se lahko uporabilo te zaloge prav dobro n. pr. za gradbo cest, za kar je gumi naravnost izvrsten material. Ali kapitalistična morala pa daje uničenju zalog gumija prednost. —st—

Ljubljana.

Iz volilnih shodov. V četrtek, dne 15. t. m., se je vršil ob 8. uri zvečer tudi v Ljubljani volilni shod pri »Mikliču«, na katerem je navdušeno govoril med drugimi tudi ljubljanski župan dr. Dinko Puc. V svojem navdušenju je rekel tudi to-le: »Seveda, saj bomo tudi mi ustanovili svojo stranko, ampak ne liberalno, ne demokratsko, ampak — državotvorno! In kdor ne bo not', ga bomo vrgl v n!« Cela soba je buknila v smeh... —n—

Tovarnar Franc Golob umrl. V nedeljo popoldan je umrl še pred operacijo na želodcu v Zagrebu tovarnar Franc Golob, ki je imel svoje podjetje na Viču pri Ljubljani in v Vintgarju na Gorenjskem. Rojen je bil v Stražišču pri Kranju ter se je izučil v Ljubljani trgovine. Že med vojno je pričel izdelovati razna čistila, kakor Globin itd. Tajnik trgovskega društva »Merkur« je bil nad 20 let. Nekaj let je bil tudi član upravnega odbora OUZD v Ljubljani. Pred dvema letoma so mu odrezali desno nogo zaradi zastrupljenja. Golob je bil sicer priljubljen človek, ki pa delavskega gibanja ni imel rad.

V. DELAVSKI PROSVETNI VEČER V LJUBLJANI. »Svoboda« in

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 62.—. Dobiva se povsod.

»Zarja« priredita v dvorani Delavske zbornice v sredo, dne 18. novembra t. l., ob 8. uri zvečer V. delavski prosvetni večer z zelo bogatim sporedom. Igrala bo godba »Zarja«. Vrstili se bodo solospjevi s solonastopi na piščal, klarinet, klavir, rog, itd., predavanje s slikami na modernem epidiaskopu bo zaključilo večer. Vstop prost. Ljubljansko in okoliško delavstvo opozarjamo na ta večer. Za ostalo delavstvo pa bomo poskrbeli prenos po radiu.

Maribor.

Denarni zavodi pred sodiščem. (Iz sodne razprave.) V soboto se je vršila pri okrožnem sodišču v Mariboru na civilnem oddelku razprava v tožbi proti neki kmetici, ki je bila tožena na izplačilo dedščine. Kmetica se je izgovarjala, da je itak hotela svoji tožeči sestri izročiti vložno knjižico za iztoževano vsoto, ker ji denarni zavod, kjer ima vložni denar, ni hotel izplačati njenega denarja. Sodišče se seveda na ta izgovor ni moglo ozirati. Pač pa je sodnik podučil kmetico, da bo lahko sedaj stroške te tožbe in seve tudi narasle obresti, ki jih bo morala plačati vsled te tožbe, iztožila od denarnega zavoda, ki ji ni hotel pravočasno izplačati njene vloge. Denarni zavod nima namreč nobene pravice zadrževati vlog, ki niso na odpoved, po preteku odpovednega roka pa mora tudi takšno vlogo izplačati.

Dravski most so pričeli te dni popravljati. Upamo, da ne bo ostalo samo pri barvanju ograje, temveč, da se bo most temeljito popravil. Zlasti je potrebno, da se popravi tlak, kjer danes stojijo ob slabem vremenu velike luže. Pa tudi kanali ne morejo biti povsem v redu. Ker je prostor zelo ozek, promet na tem mostu pa od dneva do dneva večji, bi bilo priporočljivo, da se vsaj tu spravi tlak v red, da bo močogo pasirati glavni most, ne da bi bil človek poškrabljen z blatom od pet do glave. Mestna občina, ki je prevzela sedaj državni most v svojo oskrbo, naj izpolni vsaj to željo svojim občanom, od katerih je brezobzirno zahtevala plačevanje kuluka.

V. redna seja mestnega občinskega sveta, sklicana za torek, dne 10. novembra 1931 ob 18. uri, se preloži na četrtek, dne 19. novembra 1931 ob isti uri.

Pevski odsek »Svobode« priredi dne 12. decembra t. l. svoj prvi veliki koncert. Na ta koncert opozarjamo sodruge in prijatelje delavske pesmi že sedaj. Vstopnice se dobe pri funkcionarjih društva.

Pevci »Svobode«! Radi predvide-nega koncerta se vrše pevske vaje dvakrat tedensko ob znanih urah v društvenem lokalu. Dolžnost vsakega pevca je, da se vaj točno udeležuje.

Smrt prof. Zahlbruckerja. V nedeljo, dne 8. t. m. zjutraj je preminul 73 letni upokojeni profesor K. Zahlbrucker, ki je dolgo vrsto let poučeval na mariborski humanistični gimnaziji. Pokojni profesor je bil tako med svojimi tovariši kakor tudi med dijaštvom vsesplošno spoštovan in priljubljen.

Aretiran je bil minuli petek s. Divjak iz Studencev. Nekdo je namreč vložil proti s. Divjaku ovadbo, da je v družbi še enega tovariša trgal volilne lepake. Studenska orožniška postaja je s. Divjaka odpremila k srezkemu načelniku, odkoder je bil po zaslišanju spuščen na svobodo.

Tudi Ruško cesto popravljajo. Pred dvema letoma so popravili del Ruske ceste. Te dni pa je pričela tvrdka »Slograd« iz Ljubljane zopet iznova popravljati to cesto. Upamo, da bo to popravilo izdržalo več kot dve leti.

Nov žepni vozni red je izdalo mestno avtobusno podjetje. Vozni red je praktično urejen in se dobi pri šoferjih mestnega avtobusnega podjetja za 2 Din.

Izložbeno okno razbil, da bi prišel do bankovcev. Tukajšnja bančna poslovalnica Kočevar na Aleksandrovi cesti je imela v reklamne svrhe izloženih v oknu par tisočakov in stotakov. V noči od nedelje na ponedeljek pa je nek nepoznan tatič razbil šipo in se polastil denarja, od katerega pa je bil le en stotak pristen. Škoda znaša baje okrog 5000 dinarjev.

Mariborsko gledališče.

Torek, 10. novembra, ob 20. uri »Slaba vest«, ab. A. Sreda, 11. novembra, zaprto. Četrtek, 12. novembra, ob 20. uri »Konec poti«, ab. C. Petek, 13. novembra, zaprto. Sobota, 14. novembra, ob 20. uri »Kralj na Betajnovi«, premijera.

Kaj bo ta teden v gledališču? V torek, 10. t. m., se bo ponovila vesela kmečka komedija s petjem in glasbo »Slaba vest«, ki se

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! -- -- --

je občinstvu na mah priljubila, zlasti, ker se godi njeno dejanje v prleški kmečki hiši ter so med vsebino vpletene naše domače narodne pesmi. — Globoko učinkujoča vojna drama »Konec poti«, ena izmed najboljših letošnjih dramskih predstav, se bo vprizorila v četrtek, 12. t. m., za ab. C. — Naslednja letošnja dramska premijera bo v soboto, 14. t. m. Vprizorila se bo izredno močna oderska tvorba Ivana Cankarja »Kralj na Betajnovi« v režiji J. Koviča.

K MEINEL & HEROLDU hitite, da prilike ne zamudite!

Manufaktura, kožuhovina, trenskoči, Hubertus-plašči, usajene suknje, pletenine L. ORNIK, Maribor, Koroška cesta 9. Plačilne olajšave. **Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl)** se priporoča z veliko zalogo dežnikov, drobnarije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, kozmetike. Najnižje cene!

SRECKE državne razredne loterije se dobe sedaj tudi v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg 6. Sodrugi, tam jih kupujte!

Radirke, risanke, šolske škatlje, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Celje.

Predavanja s skioptičnimi slikami se bodo vršila odslej vsako sredo ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice.

Pred in po predavanju radio-koncert.

V sredo, 11. 11: Španija (potopis).
V sredo, 18. 11: **Odkritje Amerike.**
V sredo, 25. 11: **Skandinavija** (potopis).

V sredo, 2. 12: **Od govorečega kamna do potujoče zemlje.**

V sredo, 9. 12 **Francija** (potopis).
V sredo, 16. 12: **Svetovna organizacija konsumentov.**

V sredo, 23. 12: **Holandska, Belgija, Luxemburg.**

V sredo, 30. 12: **Razvojna pot ženske.**

Na Štefanovo, dne 26. 12 ob 5 uri: **Snegulčica** (otroško predavanje).

Poleg domačih predavateljev bodo predavali iz Ljubljane ss: Ciril Štukelj, Filip Uratnik, Dr. Stanko Likar; dalje profesor Teply in Rudolf Golouh iz Maribora. Žensko predavanje pa bo obdržala Angela Vodetova, učiteljica iz Ljubljane.

Navedena predavanja so zelo zanimiva in poučna, zato z gotovostjo pričakujemo, da bodo tem predavanjem prisostvovali zlasti funkcionarji vseh celjskih organizacij in da ne bo manjkal noben zaveden član in članica našega pokreta.

Prosvetni odsek »Svobode« v Celju.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo dvo- in trosobnih stanovanj ter trgovskih lokalov v svoji novi zgradbi v Celju. Prošnje za podelitev stanovanj in lokalov je vlagati pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ul. 8. Cene stanovanj in lokalov ter vpogled načrtov izvedo reflektanti pri gradbenem vodstvu v Celju ter pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani.

Prosjetni odsek »Svobode« v Celju.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo dvo- in trosobnih stanovanj ter trgovskih lokalov v svoji novi zgradbi v Celju. Prošnje za podelitev stanovanj in lokalov je vlagati pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ul. 8. Cene stanovanj in lokalov ter vpogled načrtov izvedo reflektanti pri gradbenem vodstvu v Celju ter pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani.

Prosjetni odsek »Svobode« v Celju.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo dvo- in trosobnih stanovanj ter trgovskih lokalov v svoji novi zgradbi v Celju. Prošnje za podelitev stanovanj in lokalov je vlagati pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ul. 8. Cene stanovanj in lokalov ter vpogled načrtov izvedo reflektanti pri gradbenem vodstvu v Celju ter pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani.

Prosjetni odsek »Svobode« v Celju.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo dvo- in trosobnih stanovanj ter trgovskih lokalov v svoji novi zgradbi v Celju. Prošnje za podelitev stanovanj in lokalov je vlagati pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ul. 8. Cene stanovanj in lokalov ter vpogled načrtov izvedo reflektanti pri gradbenem vodstvu v Celju ter pri Pokojniskem zavodu v Ljubljani.

Prosjetni odsek »Svobode« v Celju.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Prošnje je vložiti do 16. t. m. na naslov: Pokojninski zavod v Ljubljani.

Brezposelnost hitro narašča.

OUZD v oktobru 1931.

Odkar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opaziti rapidno napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo manjše, kakor istega datuma lanskega leta:

20. sept.	za 4.255 delavcev
25. sept.	za 5.094 delavcev
30. sept.	za 5.538 delavcev
5. okt.	za 5.827 delavcev
10. okt.	za 6.218 delavcev
15. okt.	za 6.821 delavcev
20. okt.	za 7.586 delavcev
25. okt.	za 7.611 delavcev
30. okt.	za 8.849 delavcev

Tudi za poostretev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci, kakor ženske. Na eno odpuščeno žensko odpade že pet odpuščenih moških delavcev mesto nekdanjih štirih.

Zdravstvene razmere članstva so bile v oktobru nekoliko boljše kakor lani. Odstotek bolnikov (vštevši porodnice) je padel od 0.17 odstotka na 2.19 odstotka. Posebno je padel odstotek ženskih bolnikov.

Povprečna dnevna zavarovana mežda, ki odgovarja približno povprečnemu dnevemu delavskemu zaslužku, je padla za Din 0.52, to je za 2 odstotka. Faktično znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilneje prijavljajo delavstvo v zavarovanje.

Celokupna dnevna zavarovana mežda je padla za Din 240.985.60.— Dohodki OUZD-a (bolniški prispevki) so se radi tega znižali dnevno skoraj za Din 15.000, ali mesečno skoraj za Din 400.000. Gospodarska kriza povzroča tudi soc. zavarovanju vedno večje težave in skrbi.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe zastoni

14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel), ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčeki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenih torbarnih

JOSIP KARLO, MARIBOR, Kopalniška ulica šte. 2 (Scherbaumov paviljon).

Vsakdo mora čitati

Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

Pristopajte k zadrugi

„DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

ODPRODAJA
3.000 PLOŠČ
30%—40%
CENEJŠE

COLUMBIA
POLYDOR
BRUNSWICK
HIS MASTERS
VOIC

Din 35.—
(mesto Din 60.—)
do Din 60.—

MEINEL & HEROLD
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Za jesen in zimo

Velika izbira **trikotaje, klubukov, čevljev, copat** itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAN, Maribor, Glavni trg 2

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko!“

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu šte. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg šte. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2% proti trimesečni odpovedi.